

Ekspонат miesiąca - Sierpień 2023 r.

Zaświadczenie o ukończeniu kursu informacyjno-organizacyjnego przysposobienia kobiet do obrony kraju z sierpnia 1939 r.

Grajewska Izba Historyczna jako ekspонат miesiąca sierpnia proponuje „Zaświadczenie o ukończeniu kursu informacyjno-organizacyjnego przysposobienia kobiet do obrony kraju”. Dokument został wystawiony na nazwisko Wachnik Regina w dniu 16 sierpnia 1939 r. po ukończeniu przez nią kursu, który trwał od 5 maja do 5 sierpnia 1939 r.

Zaświadczenie jest jednostronnym dokumentem o wymiarach 290 x 225 mm wykonanym na papierze barwy kremowej. Jest to gotowy formularz, który następnie został wypełniony ręcznie za pomocą czarnego tuszu.

Na górze znajduje się wizerunek stylizowanego orła bez korony na tarczy z literami PWK a obok napis: ORGANIZACJA PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO KOBIEC DO OBRONY KRAJU. Całość podkreślona podwójną linią. Poniżej z prawej strony miejsce i data wydania zaświadczenia (*Grajewo, dnia 16.VIII 1939 r.*). Na środku nadrukowany napis ZAŚWIADCZENIE z odręcznym dopiskiem 35. Główna treść informacyjna to: „*P.ani Wachnikowa Regina / członkini stowarzyszenia Rodz. Wojsk. / przesłuchała kurs informacyjno-organizacyjny przysposobienia kobiet do obrony kraju / w Grajewie w czasie / od 5 maja do 5 sierpnia 1939 r. / obejmujący następujące przedmioty: Następnie w dwóch kolumnach wymienione jest 14 przedmiotów wraz z podaną liczbą godzin szkolenia każdego z nich. Poniżej znajduje się dodatkowo informacja, iż Dla członkiń Organizacji Przysposobienia Wojskowego Kobiet całkowite ukończenie powyższego kursu jest wypełnieniem warunków wymaganych od członkiń rzeczywistych w myśl § 5 Statutu O.P.W.K. Poniżej jest podpis kierowniczkii kursu, którą w tym przypadku była komendantka powiatowa P.W.K. Bronowicka. Poniżej znajdują się jeszcze uwagi związane z technicznymi aspektami wypełniania dokumentu.*

Ekspонат zachował się w stanie dobrym. Papier jest miejscami przebarwiony, na zgięciach widoczne są przetarcia. Ekspонат do zbiorów Grajewskiej Izby Historycznej przekazał Krzysztof Borawski w styczniu 2015 r.

Kobiety odegrały zauważalną rolę podczas procesu odzyskiwania niepodległości i wojny polsko-bolszewickiej (Ochotnicza Legia Kobiet). Bazując na tych doświadczeniach w 1923 r. zorganizowano paramilitarną organizację Przysposobienie Wojskowe Kobiet, od 1928 r. działające jako Organizacja Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju. Działalność PWK prowadzono głównie w dwóch formach: w zespołach PWK na cotygodniowych zbiórkach lub w formie świetlicowej podczas roku szkolnego oraz podczas kursów i obozów letnich. Program szkolenia obejmowało trzy działy: wychowanie fizyczne, przysposobienie ogólne i przysposobienie specjalistyczne Realizując działania statutowe często współpracowano z innymi organizacjami społecznymi (m. in. ZHP, Strzelec, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” PCK, itd.). Latem 1939 r. PWK liczyło 47 tys. członkiń i współpracowało z 57 organizacjami. Doświadczenie nabyte w PWK były bardzo pomocne w późniejszej działalności konspiracyjnej.

Wymieniona w dokumencie Regina Wachnik była żoną podoficera zawodowego 9 pułku strzelców konnych w Grajewie, wachm. Feliksa Wachnika.